

המרכז הארצי למורים למתמטיקה בחינוך העל יסודי

المركز القطري لعلمي الرياضيات للمرحلتين الاعدادية والثانوية

רצפי הוראה המבוססים על הצמחת בעיות מתוך בעיות

גילה רון

יום עיון: ללמוד וללמד אנליזה - ספר למורה כמשאב להוראה בכתה

מה לפנינו?

- דוגמה קצרה של העלאת שאלות בעקבות חקירת פונקציה.

- התנסות במחשב עם דוגמה נוספת.

הדגמה של העלאת שאלות בעקבות פתרון בעיית ערך קיצון.

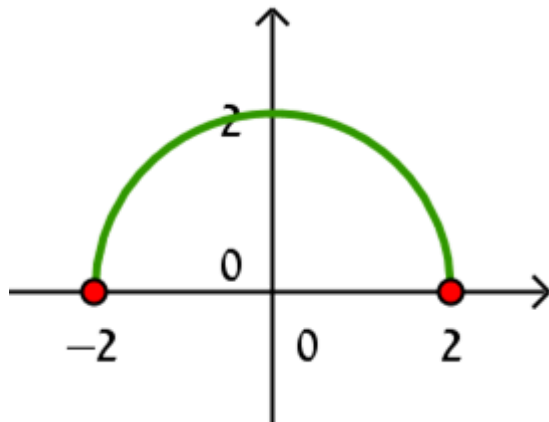
נתחיל מבעיית מוצא

עמ' 345

• חקרנו את הפונקציה $y = \sqrt{4 - x^2}$

• מצאנו

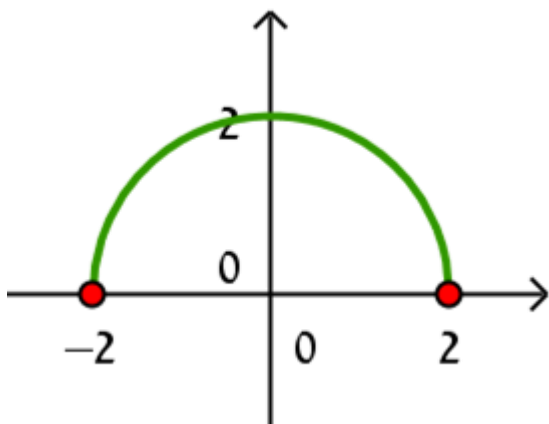
גרף הפונקציה הוא חלק מהמעגל:

$$x^2 + y^2 = 4$$

שאלות אפשריות על פונקציה ממעלה שנייה $y = \sqrt{\quad}$

$$y = \sqrt{4 - x^2}$$

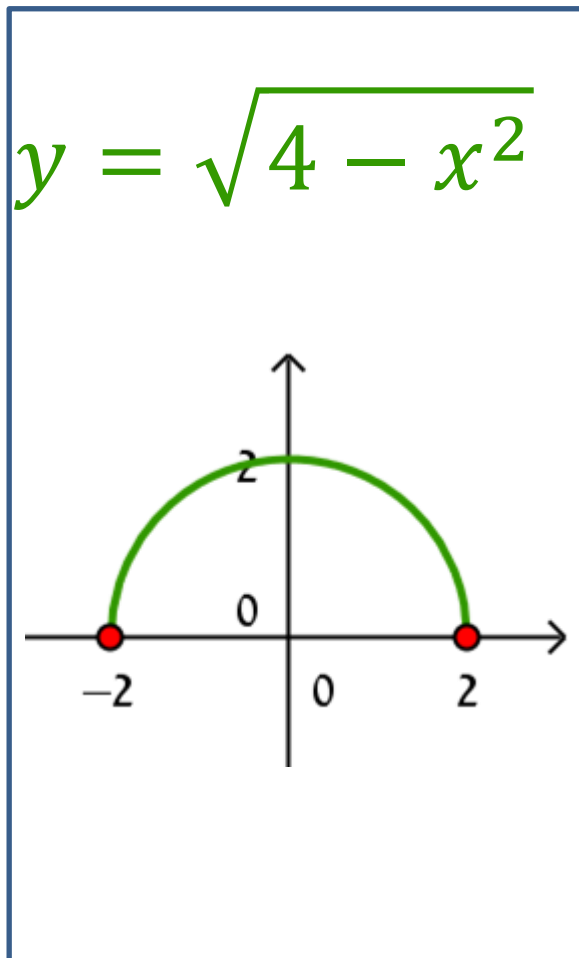

• האם כל גרף של פונקציה כזו הוא חלק ממעגל?

• האם, בכל מקרה שתחום ההגדרה הוא קטע, גרף הפונקציה הוא חלק ממעגל?

שאלות אפשריות על: פונקציה ממעלה שנייה $y = \sqrt{\quad}$

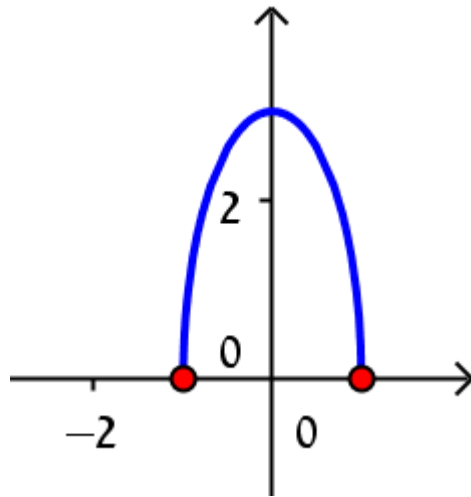

- א-** הביאו, אם אפשר, דוגמה לפונקציה שהגרף שלה הוא חצי אליפסה.
- ב-** הביאו, אם אפשר, דוגמה לפונקציה שהגרף שלה הוא חצי מעגל שאינו חותך את ציר ה- y .
- ג-** הביאו, אם אפשר, דוגמה לפונקציה שהגרף שלה מכיל נקודה אחת בלבד.
- ד-** הביאו, אם אפשר דוגמה לפונקציה שהגרף שלה מכיל בדיוק שתי נקודות.
- ה-** הביאו, אם אפשר, דוגמה לפונקציה מוגדרת לכל x .
- ו-** הביאו דוגמה לפונקציה שהגרף שלה הוא חצי היפרבולה.

שאלות אפשריות על פונקציה ממעלה שנייה $y = \sqrt{\quad}$

-א הביאו, אם אפשר, דוגמה לפונקציה שהגרף שלה הוא חצי אליפסה.

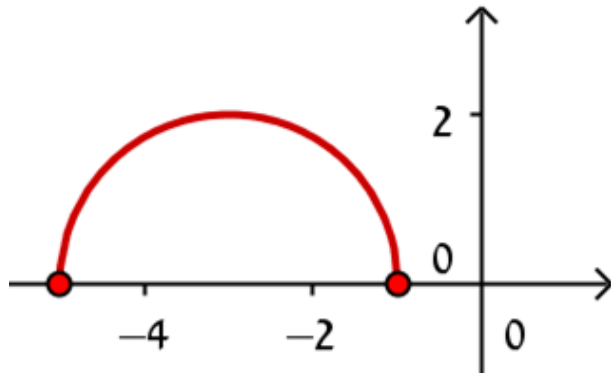

$$y = \sqrt{9 - 9x^2}$$

שאלות אפשריות על פונקציה ממעלה שנייה $y = \sqrt{\quad}$

ב- הביאו דוגמה לפונקציה שהגרף שלה הוא חצי מעגל שאינו חותך את ציר ה- y .

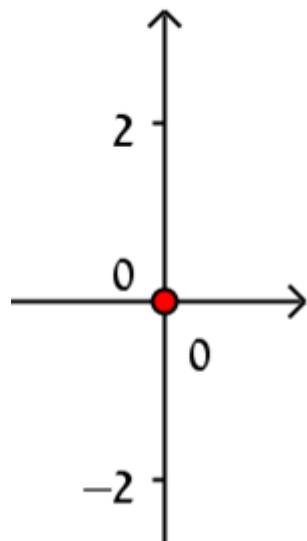

$$y = \sqrt{-x^2 - 6x - 5}$$

שאלות אפשריות על: פונקציה ממעלה שנייה $y = \sqrt{\quad}$

ג- הביאו, אם אפשר, דוגמה לפונקציה שהגרף שלה מכיל נקודה אחת בלבד.

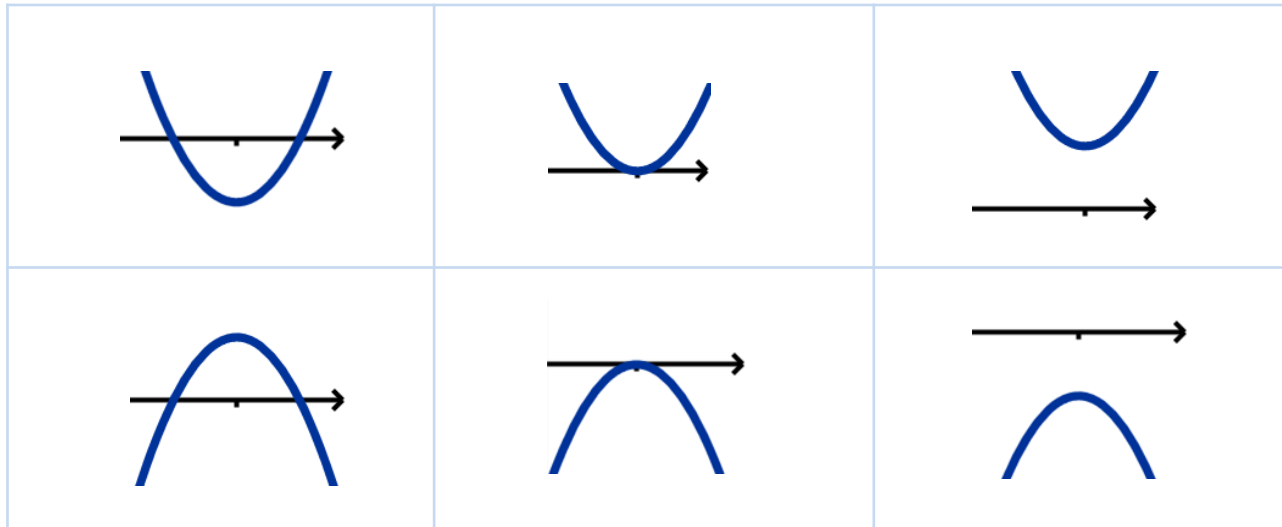
$$y = \sqrt{-x^2}$$

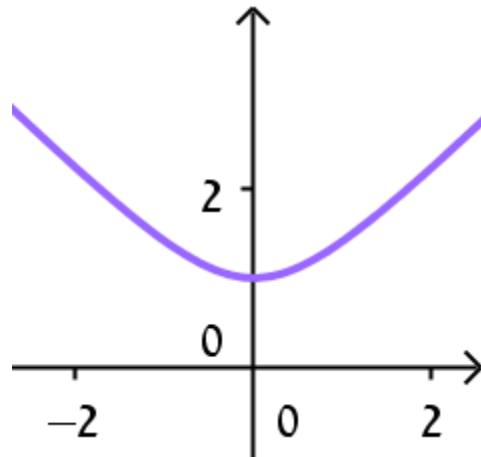
שאלות אפשריות על: פונקציה ממעלה שנייה $y = \sqrt{\quad}$

ד- הביאו, אם אפשר, דוגמה לפונקציה שהגרף שלה מכיל בדיוק שתי נקודות. **אי אפשר!**

שאלות אפשריות על: פונקציה ממעלה שנייה $y = \sqrt{\quad}$

ה- הביאו, אם אפשר, דוגמה לפונקציה מוגדרת לכל x .

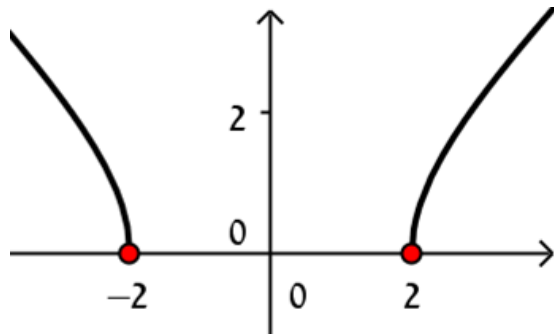

$$y = \sqrt{1 + x^2}$$

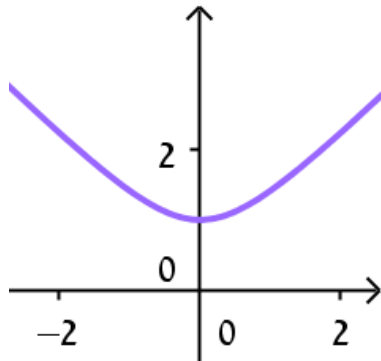

שאלות אפשריות על: פונקציה ממעלה שנייה $y = \sqrt{\quad}$

- הביאו דוגמה לפונקציה שהגרף שלה הוא חלק מהיפרבולה.

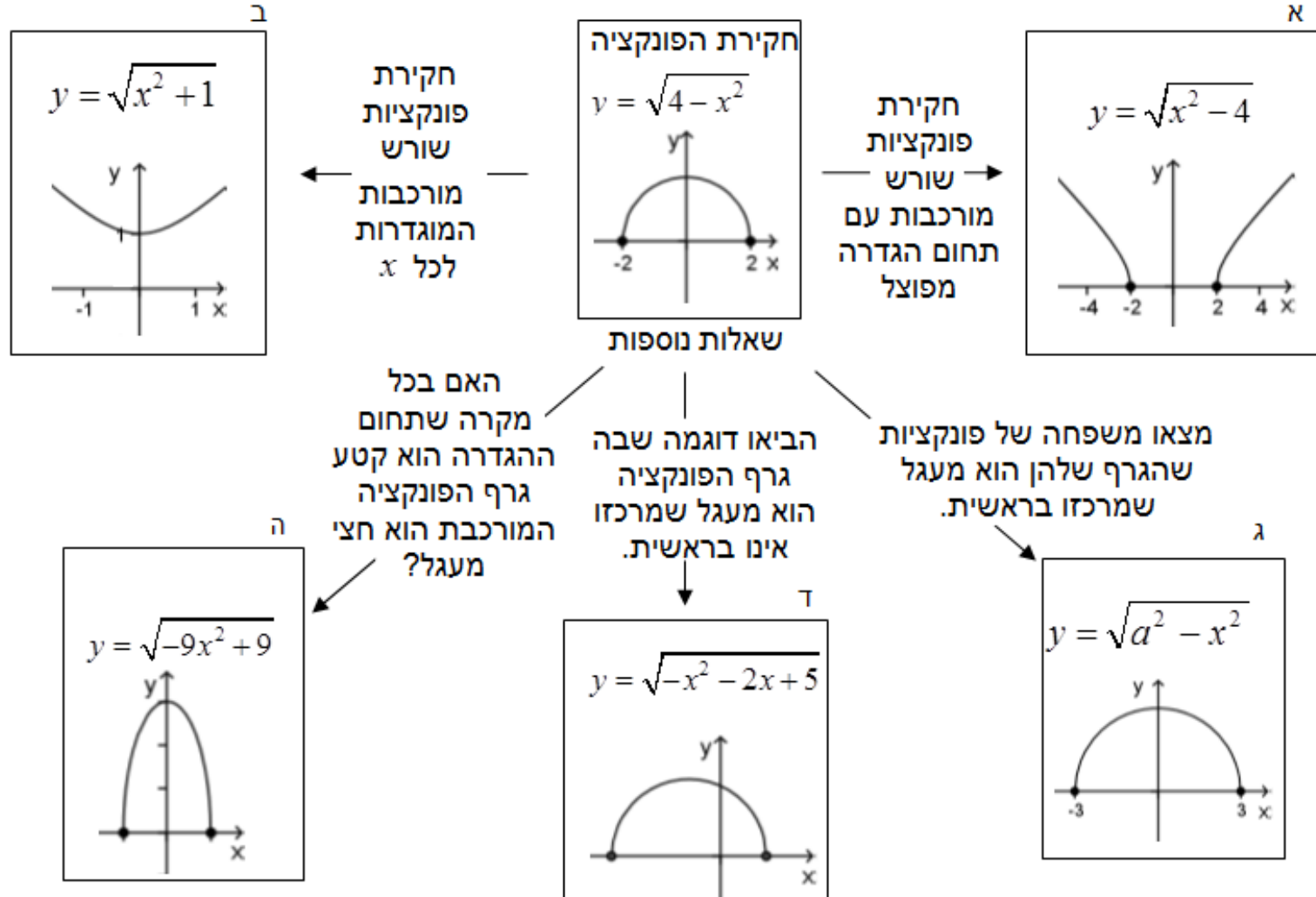
$$y = \sqrt{x^2 - 4}$$

$$y = \sqrt{1 + x^2}$$

פונקציה ממעלה שנייה

עמ' 345

רצפי הוראה המבוססים על הצמחת בעיות מתוך בעיות אחרות/ גילה רון
 יום עיון: ללמוד וללמד אנליזה - ספר למורה כמשאב להוראה בכתה

המרכז הארצי למורים למתמטיקה
 בחינוך העל יסודי
 المركز القطري لعلمي الرياضيات للمرحلتين الاعدادية والثانوية

מה עוד הדוגמה מדגימה?

בספר השאלות נשאלות קצת אחרת
שינוי קטן בניסוח השאלות יוצר חיבור בין חקירת
פונקציות לבין גאומטריה אנליטית
...בקרוב בכתה י"א...

בעיית מוצא

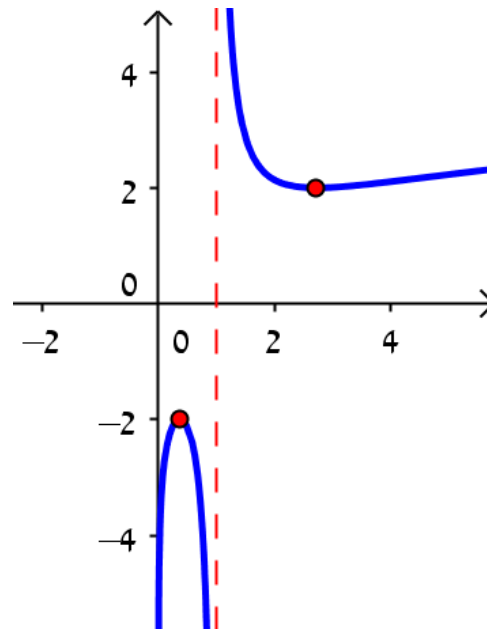
• נחקור את הפונקציה $y = \frac{\ln^2 x + 1}{\ln x}$

(ללא פיתול וסוגי קעירות)

בעיית מוצא

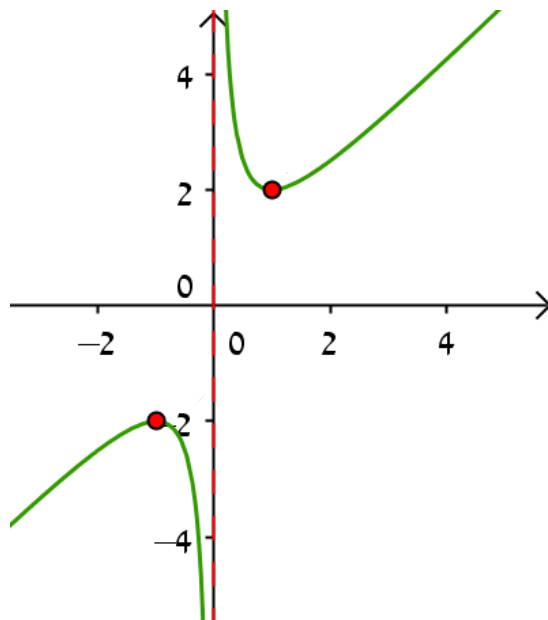
• נחקור את הפונקציה $y = \frac{\ln^2 x + 1}{\ln x}$

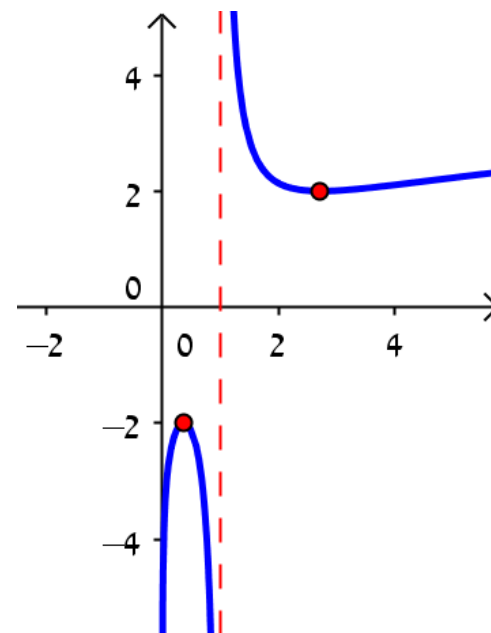
נשים לב לדמיון בין הגרפים של הפונקציות

האם לה מקרי?

$$y = x + \frac{1}{x}$$

$$y = \frac{\ln^2 x + 1}{\ln x}$$

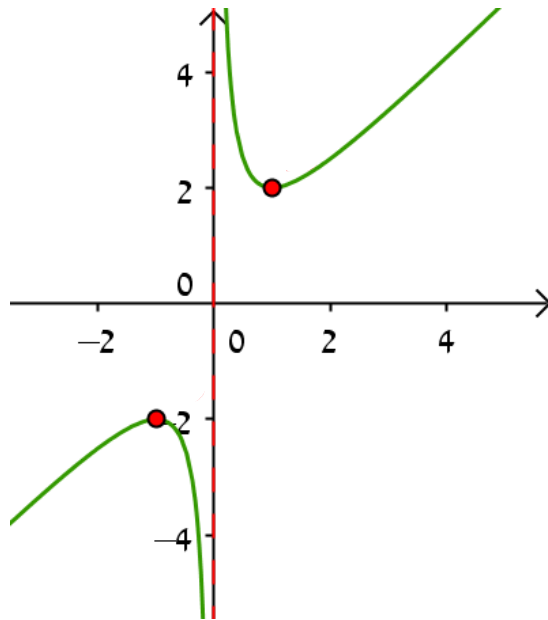

נשים לב לדמיון בין הגרפים של הפונקציות

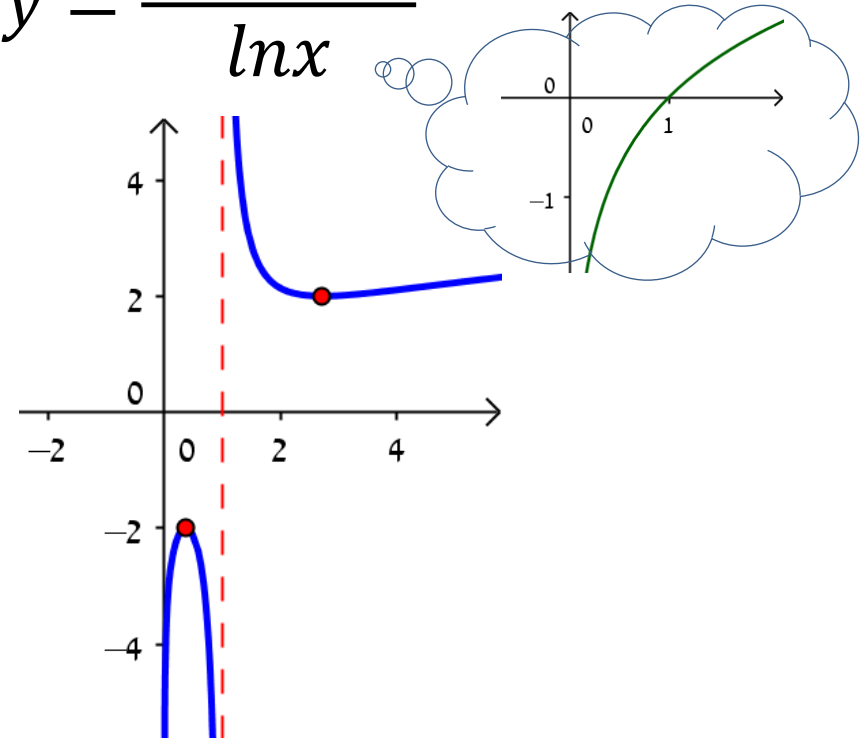
האם לה מקרי?

$$\ln x + \frac{1}{\ln x}$$

$$y = x + \frac{1}{x}$$

$$y = \frac{\ln^2 x + 1}{\ln x}$$

$$y = \text{😊} + \frac{1}{\text{😊}}$$

נחקור פונקציות נוספות מהמשפחה

למשל

$$y = e^x + \frac{1}{e^x}$$

$$y = \sqrt{x} + \frac{1}{\sqrt{x}}$$

$$y = \text{😊} + \frac{1}{\text{😊}}$$

העלאת שאלות נוספות

לכל אחת מהדרישות הבאות, נסו למצוא פונקציה

מהמשפחה $y = f(x) + \frac{1}{f(x)}$ שמקיימת אותה.

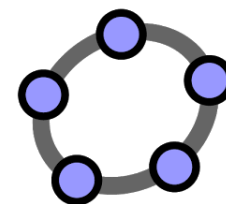
- מוגדרת ב- $x = 0$.
  - בעלת נקודת מינימום שבה $y = 1$.
  - בנקודת המינימום שלה $y \neq 2$.
  - בעלת שתי נקודות מינימום.
  - פונקציה זוגית / אי-זוגית / מחזורית / ...???
- אם אי אפשר – ננסה להסביר מדוע.

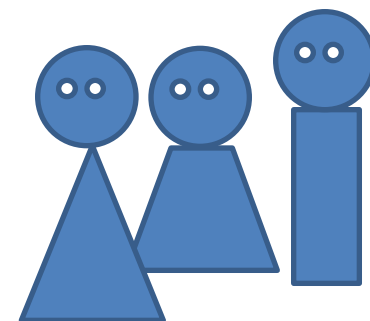
$$y = \text{😊} + \frac{1}{\text{😊}}$$

תוכלו לענות על השאלות ולהעלות שאלות נוספות
באמצעות הקובץ:

קובץ לסדנה - החלפת פונקציה פנימית

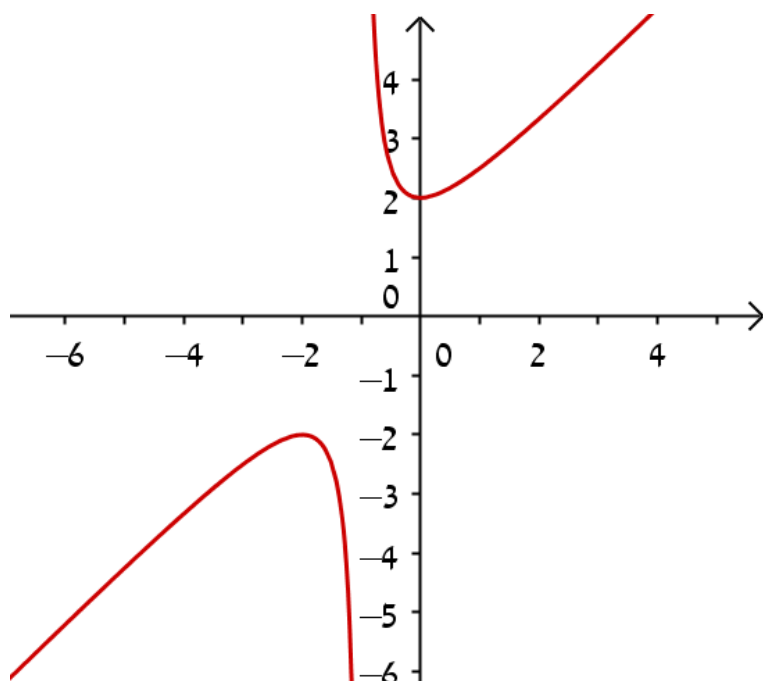

- האם ניגשנו מיד למחשב?
- האם ניסינו לשער?
- האם חקרנו באמצעות כלים אנליטיים?

$$y = \text{😊} + \frac{1}{\text{😊}}$$

מוגדרת ב- $x = 0$

$$y = (x + 1) + \frac{1}{x + 1}$$

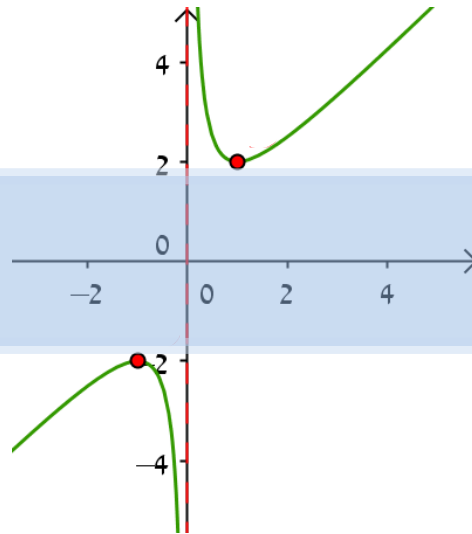

$$y = \text{😊} + \frac{1}{\text{😊}}$$

בעלת נקודת מינימום שבה $y = 1$

$$y = x + \frac{1}{x}$$

לא קיימת פונקציה כזו. מדוע?

$$y = \text{😊} + \frac{1}{\text{😊}}$$

בנקודת המינימום שלה $y \neq 2$

$$y = \text{😊} + \frac{1}{\text{😊}}$$

זוגית

כל פונקציה שבה הפונקציה הפנימית זוגית.

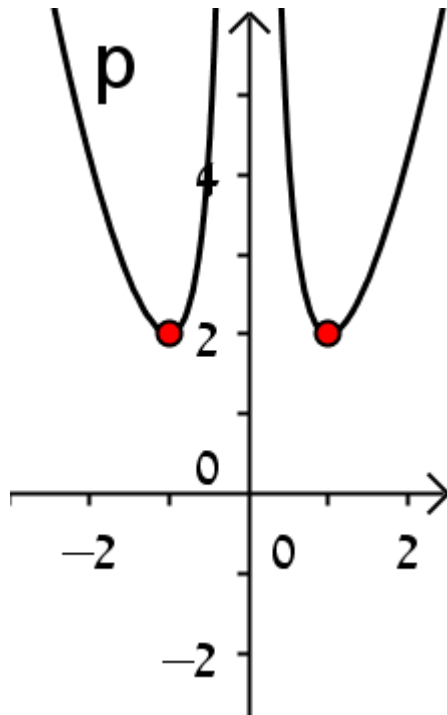
וגם:

$$y = e^x + \frac{1}{e^x}$$

$$y = \text{😊} + \frac{1}{\text{😊}}$$

בעלת שתי נקודות מינימום

$$y = x^2 + \frac{1}{x^2}$$

מה הדגימו הדוגמאות?

- רצפי הוראה שבהם שאלות צומחות מתוך שאלות קודמות.
- התלמידים שותפים בהעלאת השאלות.
- דוגמאות **שנלקחו** מהספר.
- דוגמאות **שניתן ליצור** ברוח הספר.

